

นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

นางวนิดา เจริญสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

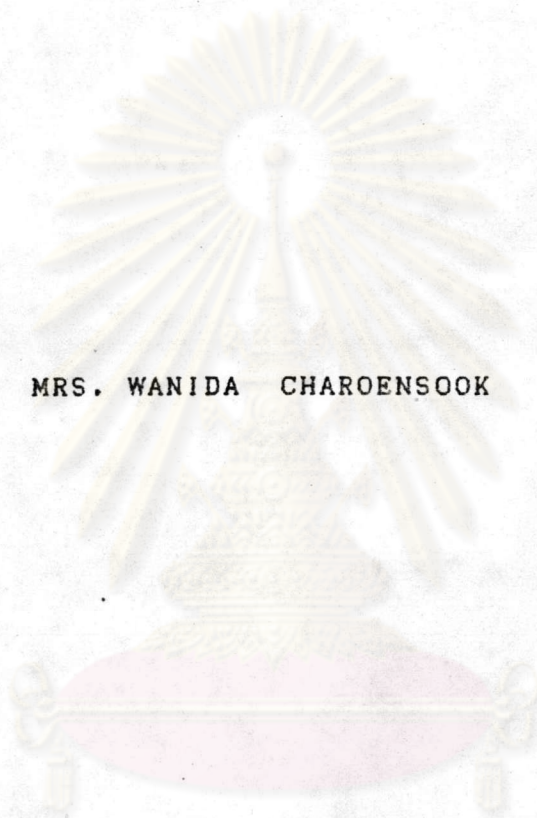
ISBN 974-576-380-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015709

i 10301690

AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF CHINESE THAIS' SURNAMES

MRS. WANIDA CHAROENSOOK

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-380-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทาง
อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

โดย

นางวนิดา เจริญสุข

ภาควิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์) ประธานกรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์) อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนาน) กรรมการ

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วนิดา เจริญสุข : นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์
(AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF CHINESE THAIS' SURNAMES) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์, 201 หน้า

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ในการตั้งนามสกุล ความหมายของนามสกุล และ
คำนิยามที่สะท้อนในความหมายของนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน

ผลการวิจัยพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีเกณฑ์หรือวิธีตั้งนามสกุลอยู่ 2 วิธี คือ ตั้งนามสกุลโดย
รักษาเค้าทางเสียงหรือความหมายของแซ่เดิม ซึ่งแสดงโดยหน่วยศัพท์ที่มีจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งแรก
ของนามสกุล กับตั้งนามสกุลโดยไม่มีเค้าของแซ่เดิมเลย ในด้านความหมายของนามสกุล คนไทย
กลุ่มนี้ให้ความสำคัญทั้งทางนามธรรมและรูปธรรมที่ถือว่าเป็นมงคลมาตั้งเป็นนามสกุล 34 ความหมาย
ความหมายเหล่านี้มีความถี่ในการเกิดต่างกัน ทั้งปรากฏในตำแหน่งที่ต่างกันด้วย ความหมายเด่นที่พบ
คือ "ความเป็นเลิศ" "ความมั่งคั่งร่ำรวย" และ "ความเจริญรุ่งเรือง" ความหมายเหล่านี้สะท้อน
ให้เห็นค่านิยมของคนกลุ่มนี้หลายประการ เช่น คนกลุ่มนี้ปรารถนาความเป็นเลิศ ความร่ำรวย
ความเจริญรุ่งเรือง อำนาจ ความสำเร็จ เกียรติยศชื่อเสียง สุข ความมั่นคงยืนยงสถาพร
นิยมยกย่องผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อแบบพหุนิยม นิยมยกย่องอาชีพธุรกิจและการค้า และ
เคารพยกย่องเชื้อฮังที่มีอาวุโส

ศูนย์วิจัยสุขภาพกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2521

ลายมือชื่อนี้สิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

WANIDA CHAROENSOOK : AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF CHINESE THAIS' SURNAMES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. AMARA PRASITRATHSINT, Ph.D. 201 PP.

The purpose of this study is to investigate the criteria used in forming Chinese Thais' surnames, the meanings of the surnames and the values reflected in those meanings.

The study shows that there are two ways of forming a Chinese Thai's surname. One is to have the trace of the phone or meaning of the original Chinese surname. This characteristic is represented by certain lexical items usually found in the first position of the surname. Another way is to coin a new name without any relation to the old Chinese surname.

Thirty-four significant meanings were found in the surnames under the study. They occur with different frequencies and in different positions. Three most significant meanings are "excellence" "wealth" and "prosperity".

The meanings of the Chinese Thais' surnames reflect some significant values : the Chinese Thais value excellence, wealth prosperity, power, success, honor, happiness, stability etc. They highly admire wisdom and educated people and value seniority. They believe not only in gods and supernatural beings but in Taoism, Confucianism and Bhuddhism, as well. Finally, the occupation they value most is being a businessman.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต Or -
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา @ 2/1/3

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลืออนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากบุคคลต่อไปนี้ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในบุญคุณเป็นอย่างมากคือ

คณะอาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยโดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่างๆ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และอาจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนานันท์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่างๆ ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ ด้วยนอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นอย่างยิ่ง

คณะเจ้าหน้าที่และข้าราชการแผนกทะเบียนชื่อบุคคล กองทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทย ที่ได้อนุเคราะห์ในเรื่องข้อมูลตลอดจนมิตรไมตรีความเอื้อเอื้อนดูตลอดเวลา 2 เดือน ที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลอยู่ที่นั่น

ร.ต. ประเสริฐ คำผาลา ร.น. ประจำกองอนุศาสนาจารย์ กองทัพอากาศ ผู้ช่วยเหลือนด้านภาษาบาลี-สันสกฤต

อาจารย์วินัย น้าวิริยะ หัวหน้าภาควิชาภาษาจีน วิทยาเขต พานิชยการธนบุรี ผู้ช่วยเหลือนด้านภาษาจีน

คุณุชนิตย์ เตียบญวนิช คุณวิโรจน์ อรุณมานะกุล และ ร.อ. ประดิษฐ์ เกษมโกเมศ ผู้ช่วยเหลือนด้านคอมพิวเตอร์

อาจารย์ปริญญา ถมยา และคุณสุรีย์พร หวังโชติกุล ผู้ช่วยเหลือนด้าน การพิมพ์วิทยานิพนธ์นี้

และท้ายนี้เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุน การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

บทที่

2.1.4	พระราชนิยมและประกาศซึ่งเกี่ยวเนื่องกับพระราชบัญญัติของนามสกุล พ.ศ. 2456	26
2.1.5	วิธีตั้งนามสกุลพระราชทานของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	27
2.2	ประวัติและความเป็นมาของแซ่จีน	30
2.2.1	ความหมายของคำว่า "แซ่"	30
2.2.2	ที่มาของแซ่หรือนามสกุลจีน	31
2.3	เปรียบเทียบนามสกุลไทยกับแซ่จีน	32
2.4	จากแซ่ถึงนามสกุล	34
2.4.1	การอพยพของชาวจีนเข้าสู่ประเทศไทย	34
2.4.2	เหตุของการเปลี่ยนจากแซ่มาเป็นนามสกุลไทย	35
3.	วิธีตั้งนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน	
3.1	วิธีตั้งนามสกุลโดยเปลี่ยนจากแซ่เดิม แต่ยังคงรักษาเค้าของแซ่เดิม	38
3.1.1	วิธีตั้งนามสกุลโดยมีเค้าทางด้านเสียงของแซ่เดิม	39
3.1.2	วิธีตั้งนามสกุลโดยมีเค้าทางด้านความหมายของแซ่เดิม	43
3.1.3	วิธีตั้งนามสกุลโดยรักษาเค้าทางเสียงและความหมายของแซ่เดิม	45
3.2	วิธีตั้งนามสกุลขึ้นใหม่โดยไม่มีเค้าหรือความสัมพันธ์กับแซ่เดิม	45
3.3	ความถี่ในการตั้งนามสกุลแต่ละวิธี	47

บทที่

4.	องค์ประกอบและความหมายของนามสกุลคนไทยเชื้อสายจีน	
4.1	องค์ประกอบของนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน ..	49
4.1.1	องค์ประกอบแสดงเค้าของแซ่เดิม	50
	ของนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน	
4.1.2	องค์ประกอบเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ	52
4.1.3	องค์ประกอบความหมายสำคัญ	52
	ของนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน	
4.2	ตำแหน่งขององค์ประกอบของนามสกุล	61
	ของคนไทยเชื้อสายจีน	
4.2.1	ประเภทของนามสกุลของคนไทย	61
	เชื้อสายจีน	
4.2.2	ตำแหน่งขององค์ประกอบของ	64
	นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน	
5.	ค่านิยมในนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน	
5.1	ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิต	91
5.2	ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาและความรู้ความสามารถ	113
5.3	ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ	114
5.4	ค่านิยมเกี่ยวกับคุณสมบัตินี้ของคน	117
5.5	ค่านิยมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	126
5.6	ค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ...	127
6.	สรุปและข้อเสนอแนะ	
6.1	ผลการศึกษานามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน	131
6.1.1	ลักษณะของนามสกุลของคนไทย	131
	เชื้อสายจีน	

บทที่

6.1.2	ความหมายของนามสกุลของคนไทย เชื้อสายจีน	... 134
6.1.3	คำนิยมซึ่งสะท้อนในนามสกุล ของคนไทยเชื้อสายจีน 135
6.2	ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับนามสกุล ของคนไทยเชื้อสายจีน 137
6.2.1	ข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะนามสกุล ของคนไทยเชื้อสายจีน 137
6.2.2	ข้อสังเกตเกี่ยวกับความหมาย ของนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน 138
6.2.3	ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำนิยมสะท้อน ในนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน 139
6.3	ข้อเสนอแนะ 139
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	148
ประวัติผู้เขียน	201

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	เปรียบเทียบความถี่ในการตั้งนามสกุลแต่ละวิธี ...	48
2	เปรียบเทียบความถี่ในการเกิดของนามสกุล แต่ละประเภท	64
3	เปรียบเทียบความถี่ในการเกิดในตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยศัพท์แสดงค่าของแซ่เดิมในนามสกุล 5 ประเภท	67
4	เปรียบเทียบความถี่ในการเกิดในตำแหน่งต่างๆ หน่วยศัพท์ที่เป็นองค์ประกอบเพื่อจุดประสงค์เฉพาะใน นามสกุล 5 ประเภท	69
5	ความถี่ของตำแหน่งของหน่วยศัพท์ที่เป็น องค์ประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 2 หน่วยศัพท์	71
6	สรุประดับความถี่ของหน่วยศัพท์ที่เป็น องค์ประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 2 หน่วยศัพท์	73
7	ความถี่ของตำแหน่งของหน่วยศัพท์ที่เป็น องค์ประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 3 หน่วยศัพท์	74
8	สรุประดับความถี่ของหน่วยศัพท์ที่เป็น องค์ประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 3 หน่วยศัพท์	77

ตารางที่

9	ความถี่ของตำแหน่งของหน่วยคัมภ์ที่เป็น 78 องค์กรประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 4 หน่วยคัมภ์
10	สรุประดับความถี่ของหน่วยคัมภ์ที่เป็น 82 องค์กรประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 4 หน่วยคัมภ์
11	ความถี่ของตำแหน่งของหน่วยคัมภ์ที่เป็น 83 องค์กรประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 5 หน่วยคัมภ์
12	สรุประดับความถี่ของหน่วยคัมภ์ที่เป็น 86 องค์กรประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลประเภท 5 หน่วยคัมภ์
13	เปรียบเทียบความถี่ในการเกิดในตำแหน่งต่างๆ .. 87 ของหน่วยคัมภ์ที่เป็นองค์กรประกอบความหมายสำคัญ ในนามสกุลทั้ง 5 ประเภท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย